

Roadmap gidst naar duurzame dijkversterking

Het belang van duurzaamheid staat bij dijkversterkingsprojecten al lang niet meer ter discussie. Maar hóe je op duurzame wijze een dijk versterkt? Die vraag kan tot hoofdbreken leiden. Tot nu, want sinds kort biedt de Roadmap Duurzame Dijkversterking een antwoord.

Het doel van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is om in 2023 duurzaamheid geborgd te hebben bij alle dijkversterkingsprojecten. Naar aanleiding hiervan is de Roadmap Duurzame Dijkversterking ontwikkeld met tal van betrokkenen bij dijkversterkingen. Het resultaat hiervan is een hulpmiddel, een gids, om duurzaamheid te borgen. Als je 'm vanaf de start van een dijkversterkingsproject toepast, dan leidt dit stap voor stap tot een steeds duurzamere dijk. En daarmee biedt de Roadmap een antwoord op die ene vraag die dijkwerkers al jarenlang bezighoudt: hoe versterk ik op duurzame wijze een dijk?

Vijf fases

De Roadmap is opgedeeld in de vijf fases van een dijkversterking: initiatief, verkenning, planuitwerking, aanbesteding en realisatie. Elke fase biedt een eigen stappenplan waarin een projectteam ziet wat er precies kan gebeuren op het gebied van duurzaamheid. In de toelichting is per stap zorgvuldig uitgelegd hoe die stap ingevuld kan worden: hoe creëer je bewustwording bij een geheel projectteam, hoe informeer je de omgeving over de

IN 'T KORT - Roadmap

Het doel van het HWBP is om in 2023 duurzaamheid geborgd te hebben

Naar aanleiding hiervan is de Roadmap Duurzame Dijkversterking ontwikkeld

De Roadmap leidt stap voor stap tot een steeds duurzamere dijk

Sinds augustus is de Roadmap duurzame dijkversterking te downloaden



De Roadmap Duurzame Dijkversterking biedt handvatten om tot een goed eindresultaat te komen. (Foto: Koen Mol)

duurzaamheidsdoelen en de ruimtelijke kwaliteit? Jan Baltissen, Klimaatadviseur Dijkversterkingen bij het HWBP: "Het eindproduct is eigenlijk een dubbelslag. We hebben niet alleen beschreven wat je moet doen om een duurzame dijk te maken, maar we hebben het ook kort en netjes opgeschreven, uitgelegd en toegelicht."

Handvat

De Roadmap is, en de naam verklaart het al, zowel een gidsend als richtinggevend product. Een handvat om aan de slag te gaan met duurzame dijkversterking. Een startpunt, dat ook; want de Roadmap dient bij de start van een project al op tafel te liggen. Baltissen is ervan overtuigd dat dijkversterkingsprojecten aan de hand van de Roadmap duurzamer worden uitgevoerd: "Eindelijk hebben we een hulpmiddel dat bij de start van projecten leidend is. Dit zorgt ervoor dat ontwerpteam hun energie en expertise in de inhoud kunnen steken. Dat alle teams vanaf nu in dezelfde taal kunnen spreken, de taal van de Roadmap, is daarbij een groot voordeel."

"Dit is geen vervanging van andere tools die tools ook al kunnen inzetten om duurzaamheid binnen projecten te verbeteren; het is juist een kapstok die alle andere tools ordent. De

Transitie

De Roadmap is tot stand gekomen met bijdragen vanuit de gehele alliantie en vanuit veel verschillende rollen en disciplines. We zitten met elkaar in een transitie. Sommige stappen die in deze Roadmap staan zullen over een paar jaar voor iedereen 'standaard' zijn. De Roadmap is voortdurend in ontwikkeling. De opstellers hopen betrokkenen met deze Roadmap in ieder geval op weg te helpen in deze transitie en te komen tot duurzame, goed ingepaste dijken! Als we het hebben over 'Duurzaamheid' bedoelen we alle aspecten uit de Duurzaamheidsroos, ruimtelijke kwaliteit is daar nadrukkelijk ook onderdeel van.

Roadmap biedt structuur, ordent het woud aan mogelijkheden. Een routekaart die een projectteam de weg wijst richting een duurzame dijkversterking. Het ruimt het proces van de dijkversterking mooi op."

Gedragen door dijkwerkers

Het idee voor de Roadmap ontstond ouderwets 'in een kamertje', zoals Baltissen het



De Roadmap leidt stap voor stap tot een steeds duurzamere dijk.

omschrijft. Samen met Regina Havinga, HWBP duurzaamheidsadviseur van het eerste uur, werd een eerste opzet gemaakt. Dit was nog maar een eerste schets en nog verre van compleet. Baltissen: "Daarna kwamen we bij WSP uit. We wisten dat we hiermee verder wilden, maar hoe? Het moest meer inhoudelijk worden uitgewerkt, meer de diepte in en was het nodig om het draagvlak te vergroten door meer dijkwerkers te betrekken."

Dat was waar Sanne Lahaije, duurzaamheidsadviseur bij WSP, in beeld kwam; een kolpje naar haar hand. Met de opdracht om een breed gedragen product te ontwikkelen, dat

inhoudelijk waterdicht is. "Dat het breed gedragen moest zijn, sprak voor zich. Het moest niet van het HWBP zijn, maar van mensen uit het veld. Logisch, want dáár zit de kennis die wij nodig hadden. Zij hebben zicht op de stappen die worden doorlopen bij een dijkversterkingsproject, en alle ervaring in huis om te weten waar je in zo'n project mee te maken krijgt", vertelt Lahaije.

WSP hield, samen met Janneke Eerens-Kostense van De Projectversneller, workshops waarbij mensen uit het veld zoals medewerkers van aannemers, waterschappen, ingenieursbureaus, Rijkswaterstaat en het HWBP, aan tafel zaten. Eerens-Kostense: "Deze sessies stonden centraal in ons streven om een breed gedragen product te creëren dat ook daadwerkelijk als routekaart naar een duurzame dijkversterking gebruikt kan worden."

Lahaije: "De sessies en input waren natuurlijk ontzettend belangrijk, maar maken nog geen Roadmap. We hebben ontzettend veel aandacht besteed aan het uitwerken van alle input. En dat was veel! Veel van deze input die niet in het stappenplan van de Roadmap belandde, is wel terug te vinden in de toelichting. De toelichting is een belangrijk onderdeel van de Roadmap; dijkwerkers vinden hier tekst en uitleg over de te nemen stappen. Hóe doorloopt men deze stap, wat zijn de valkuilen? Op deze manier is het eindresultaat écht gidsend en concreet geworden."



De Roadmap is niet af; het is een levend document en wordt steeds aangevuld/aangepast met nieuwe inzichten.

Monitoring

De Programmatische aanpak heeft als doel om duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit in 2023 structureel geborgd te hebben in al onze projecten. Zitten we op de goede weg? Op welke gebieden is meer aandacht of ondersteuning nodig? Wat gaat al goed? En dragen de hulpmiddelen in de praktijk wel echt bij aan de doelen, of zou iets anders beter helpen? Om de effectiviteit en vooruitgang in de gaten te houden, start HWBP met een jaarlijkse monitor. Wat deze monitor in beeld brengt, is de borging van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit in de reguliere werkprocessen van de projectteams. Dit kunnen waterschappen gebruiken als referentie, inspiratie en/of handreiking om duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit structureel te borgen in hun projecten. De resultaten uit de projectmonitoring geven daarnaast de alliantiepartners en het Programmabestuur een algemeen inzicht in de borging van duurzaamheid.

Levend document

Sinds augustus is de Roadmap duurzame dijkversterking te downloaden, het is geen in beton gegoten eindproduct. Baltissen: "Dat zal het ook nooit zijn. Dit is een levend document waarbij nieuwe tools en inzichten een plekje krijgen. Bovendien werken we nog aan de presentatie. Momenteel is het nog een PDF, maar we willen naar een meer interactieve vorm op de HWBP website die gebruiksvriendelijker is en aantrekkelijker oogt."

Het HWBP zal zich de komende tijd inzetten om het product goed te laten landen bij alle dijkwerkers in Nederland. Bij projectbezoeken en regiobijeenkomsten zal de Roadmap toegelicht worden. Baltissen: "En daarmee worden dat eigenlijk brede duurzaamheidsbijeenkomsten. De Roadmap behandelt immers integraal alle duurzaamheidsaspecten. Wie 'm bij het begin van een project op tafel heeft liggen, beheerst duurzaamheid. En daarom was het ons te doen."

De Roadmap duurzame dijkversterkingen is beschikbaar op www.hwbp.nl/documenten/rapporten/2020/04/14/roadmap-duurzaamheid.

Jan Baltissen, Regina Havinga en Roos van Rhijn zijn duurzaamheidsadviseurs bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Sanne Lahaije is duurzaamheidsadviseur bij WSP in Nederland en Janneke Eerens-Kostense is eigenaar van De Projectversneller.